

Munir Vejzović: grafike

Vejzović, Munir; Mesinger, Bogdan

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1993**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:206:487141>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-06**

Repository / Repozitorij:

[RGISKO - Repository of the City and University
Library Osijek](#)

SLIKARSTVO MINOTAURA

Kada promatram erotske grafike Munira Vejzovića, postajem odjednom sujestan jedne elementarne istine koju (zapanjujuće je!) previdaju ili ignoriraju povjesničari umjetnosti, estetičari, analitičari... A to je: već i prvi oblik žene, načinjen ljudskom rukom, bilo da je to Venera iz Willendorfa, ili sirenska Venera s rogom iz Lespugua, ili bilo koji oblik bilo koje »Venere« - bio je izraz čulnosti i sna jednog čovjeka. Pojedince. Nikakve zajednice (!), nikakve »kulture« - u antropološkom smislu. Prije svega toga i iznad svega toga bila je to osobna vizija, bila je to osobnost jednog bezimenog čovjeka iz paleolita. Ta se žena oblikovala u njegovu senzibilitetu - a sve ono o čemu nam govore i povijesti i estetike i psihologije i antropologije, sve one zamršene priče o Magni Mater, o magiji, o mitovima - sve je to došlo poslije.

U početku bijaše strast. I žena je oblikovana tom strašću.

Iz tog primordijalnog poriva dopiru i erotske vizije Munira Vejzovića.

To je, naravno, bio tek izvor. Beskrajno se rafinirao erotizam od tada, postao imaginativniji, stvorio vlastitu crtačku grafiju, vlastiti univerzum, svoje žrece, svoju mitologiju, objasnio sobom svijet... No unutar tog erotskog kozmosa ipak je elementarna istina: strast je osobna i u njoj se osobnost najneposrednije iskazuje.

Kad ovo shvatimo (i osjetimo), tada nam se erotsko - i erotizirano - stvaralaštvo razotkriva kao individualan i stoga neponovljiv izraz. Ono je ostvarilo sinkretizam s duhovnim i potpuno proželo stvarača. Možemo reći da je sam Munir Vejzović to uzdrhtalo i otvoreno - erotsko koliko i duhovno - osjetilo.

Postoji jedna dubinska i primarna, jedna prirodna i elementarna ikonografija erotskog koja stvara njegovo djelo. A to kako ga stvara - to je on sam. Uzavrela erotska magma dobiva oblik u njegovim grafikama. Ta magma čini da su njegove vizije primarnije i od arheotipa. One pripadaju onom dubinskom kompleksu iz kojeg su i sami arheotipovi (primarni simboli, primarni mitovi) i nastajali. Filogenetski - taj im je kompleks prethodio. A ontogenetski - on je klika iz koje se razvija osobnost.

Naravno, Munir ih Vejzović, kao visoko kultivirani intelektualac, nosi i u svojoj svijesti i u imaginatoriju podsudjesnih stvaralačkih asosijacija (kao što su reminiscencije na Picassa, Courbeta...)... Neizbježne su - jer pripadaju sferi općeg. No to uopće nije put ka objašnjenju djela. Objašnjenje nikako ne leži na površini - a njom se krećemo kad god se zaustavljamo na identifikaciji motiva i njegove kulturološke geneze. Ključ u dubini - a ta je fascinantna.

Zamislimo se, recimo, nad samim fenomenom otiska! Nije li otisak (dakle: grafika, bakropis, monotip...) erotski fenomen? Isto tako - ona jedinstvena sinkretička veza između (čulne!) kromatske gustoće i disperzivne (duhovne!) slutnje koju ostvaruje monotip? Ne mora svijest Munira Vejzovića znati zašto ga privlači monotip - njegova intuicija to zna. Pa onda - opsesivni motiv zrcala! Zrcalo je odraz koji zatvara stvarosni krug u magiji pounutrenja. Tako je zrcalo udvojenje zbilje, suočenje s nestvom dubinom u sebi (i u samom sebi - u onom koji promatra), ono je doziv u irealno, ono čak svojim odrazom čini da irealno postaje stvarno, a nemoguće postaje mogućim - i po tome je zrcalo erotski fenomen par excellence. A što je umjetnička slika no čulno postvarenje zrcala? A uz to je i više no zrcalo, jer se nju je interpolirao sam akt simboličkog osvajanja. U njem su svo čula probudena i djeluju, sinestetički: dodir vida, toplina boje, čujnost tišine koja otvara ponor neizujesnog... I samo načinimo još jedan korak, dodimo do dna labirinta - i evo nas u onoj situaciji koja je prethodila mitu o Minotauru: erotskoj sili koja zatvara u seba kao u zamku, kao u špilju bez izlaza (začaranost erotskim) u uzbuđujućem sinkretizmu stvarnosti i sna... Ili - načinimo bočni korak - i evo nas u srodnoj situaciji, u špiљи ateljea. Model je na žrtveniku. Stvarnost je zatvorila svoju čahuru, zaustavila vrijeme, neosjetno se presvalči u san, i započinje magijski čin simboličkog osvajanja. Stvaranje je čin hipnoze. A atelje slikara... Ne! Recimo izravno: Atelje Munira Vejzovića je, transcendentna i oplemenjena, ali istovremeno i elementarna špiļa Minotaurova!

I sada bismo o njegovim grafikama mogli početi govoriti.

Ali umjesto toga - radije ih pogledajmo!

Bogdan Mesinger

MUNIR VEJZOVIĆ

rođen je 29. sječnja 1945. godine u Doboju. Školu za primjenjenu umjetnost završio je u Sarajevu na slikarskom odjelu. Studij slikarstva nastavlja na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu kod profesora: K. Hegedušića, V. Paraća i Režeka, Lj. Ivančića i A. Mezdjića. Godine 1968. prekida studij i odlazi u Pariz gdje upoznaje i uči na djelima Delacroixa, Gericaulta, Watteaua, Corota, Chardina, Lautreca, Degasa, Picassoa. Vraća se u Zagreb i nastavlja studij slikarstva koje diplomira 1970. u klasi profesora A. Mezdjića. Nagrađen je akademijom nagradom za slikarstvo. 1977. godine radi kao profesor na školi primjenjenih umjetnosti u Zagrebu i iste godine prelazi u profesionalne slikare. Živi u Zagrebu.

Adresa: 41000 Zagreb, Bijankinijeva 12a

Telefon: (041) 445-473.

Samostalne izložbe:

1974. Zagreb, Knjižnica Medveščak, Crteži

1977. Zagreb, Galerija »Josip Račić«
Ulja, crteži, akvareli

1983. New York, Gallery Martin/Molinary, ulja

1987. Dortmund, Auslandsinstitut, Monotypes

1988. Beograd, Promocija knjige »Himba-Imposture«, Bibliofilska mapa: Munir Vejzović, Dražen Katunarić, izdanja Zbirke Biškupić, Galerija »Atrium«

Pariz, Conferences »Himba-Omposture«.
Par Dražen Katunarić poete et Munir Vejzović,
peintre, Le centre Culturel Français

Zagreb, Galerija Schira, slike, crteži, monotipije

1990. Zagreb, Galerija Kaptol, grafika, crteži, slika

1992. Zagreb, Muzejsko galerijski prostor, Vukovarski
triptih u serijalu »Oči istine«

Osijek, Galerija Dobri duh Osijeka,
ulja, crteži, grafike

1993. Dubrovnik, Studio 57.

Izložene grafike vlasništvo su:

Zbirka Biškupić, Zagreb,
Munir Vejzović, Zagreb.

GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA OSIJEK

poziva Vas na svečano otvorenje izložbe

MUNIR VEJZOVIĆ: GRAFIKE

Izložbu će otvoriti: dr. Bogdan Mesinger

Otvaranju izložbe prisustvovat će ACTOR

Petak, 11. lipnja 1993. godine u 19,00 sati

GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA OSIJEK, Europska avenija 24.

Pokrovitelji: Tvornica žigica »Drava« Osijek, JP »Vodovod« Osijek

M. Vejzović 87

Munir Vejzović

GRAFIKE

**GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
OSIJEK**

LIPANJ — SRPANJ 1993.